

POSTANOWIENIE

Dnia 24 lutego 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Koziół

w sprawie S. W. i M. Z.

oskarżonych z art. 165 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i innych

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 24 lutego 2021 r.

skargi obrońców oskarżonych

na wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 29 października 2020 r., sygn. akt II AKa (...)

uchylający wyrok Sądu Okręgowego w K.

z dnia 31 stycznia 2020 r., sygn. akt XVI K (...)

postanowił:

1) oddalić obie skargi;

**2) obciążyć oskarżonych S. W. i M. Z. kosztami sądowymi
postępowania skargowego w częściach równych.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 31 stycznia 2020 r., sygn. akt XVI K (...), uniewinnił oskarżonych S. W. i M. Z. od dokonania zarzucanych im czynów.

Od powyższego wyroku apelację na niekorzyść oskarżonych złożył Prokurator Okręgowy w K.

Po rozpoznaniu tej apelacji, Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 29 października 2020 r., sygn. akt II AKa (...), uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w K.

Skargi od wyżej wymienionego wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) złożyli obrońcy obu oskarżonych.

Obrońca oskarżonego S. W. **zarzucił** w skardze, błędne kontestowanie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku stanowiska Sądu Najwyższego, wyrażonego między innymi w postanowieniu z dnia 31 maja 2017 r., sygn. akt I KZP 5/17 i judykatów stanowisko to podzielać, co skutkowało wadliwym ustaleniem, że w sprawie zachodzi konieczność przeprowadzenia przewodu sądowego w całości, podczas gdy prawidłowa interpretacja przepisu art. 165 § 1 pkt 2 k.k., w kontekście także ustaleń faktycznych dotyczących tego oskarżonego, powinna skutkować utrzymaniem w mocy, w stosunku do niego, zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w K.

Natomiast obrońca M. Z. **zarzucił** w skardze:

- naruszenie przepisu art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. 454 § 1 k.p.k., poprzez uchylenie wyroku w sytuacji stwierdzenia, że Sąd I instancji nie poczynił żadnych ustaleń co do znamienia skutku w postaci niebezpieczeństwa dla życia lub zdrowia wielu osób, co obligowało Sąd Apelacyjny w (...) do prowadzenia postępowania dowodowego w tym zakresie, bo tylko po stwierdzeniu, iż materiał dowodowy sprawy daje podstawę do ustalenia takiego skutku można było wyrok uchylić, a jednocześnie Sąd Apelacyjny w (...) nakazał w ponownym postępowaniu istnienie takiego skutku ustalać i dokonać ponownej oceny wszystkich dowodów w sprawie;
- naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP i art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, poprzez rażące naruszenie zasad rzetelnego procesu w postępowaniu odwoławczym i uchylenie zaskarżonego wyroku w sytuacji, w której we wniesionej przez prokuratora apelacji nie podniesiono zarzutu błędnego ustalenia stanu faktycznego w zakresie istnienia skutku jako znamienia art. 165 § 1 pkt 2 k.k., a jedynie zarzut naruszenia prawa materialnego, a Sąd Apelacyjny w (...) w zaskarżonym wyroku rażąco nadinterpretował treść zarzutów złożonej przez prokuratora apelacji, wywodząc z jej uzasadnienia także zarzut błędnego ustalenia stanu faktycznego, jak i rażąco nadinterpretował treść uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w K. przyjmując, iż ten Sąd w istocie stwierdził, że taki skutek istnieje, czemu wprost przeczą wskazania zawarte na stronie 23 uzasadnienia tego Sądu.

Prokurator Okręgowy w K. w pisemnych odpowiedziach na skargi obrońców oskarżonych S. W. i M. Z. (pisma: z dnia 21 stycznia 2021 r. i z dnia 15 stycznia 2021 r.), wniósł o oddalenie tych skarg.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skargi obrońców oskarżonych S. W. i M. Z. nie zasługują na uwzględnienie.

Podstawą skuteczności nadzwyczajnego środka zaskarżenia, uregulowanego w art. 539a § 1 k.p.k., jest wykazanie (po myśli § 3 tego przepisu),

że wydanie – na etapie postępowania apelacyjnego – orzeczenia kasatoryjnego naruszało art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k. lub, że przy wydaniu tego orzeczenia wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 k.p.k. Z przepisu art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k., jasno zaś wynika, że uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeżeli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości.

Przypomnieć należy, iż zakres kontroli dokonywanej przez Sąd Najwyższy w ramach rozpoznawania skargi na wyrok sądu odwoławczego uchylający wyrok sądu pierwszej instancji i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania, ogranicza się do zbadania, czy stwierdzone przez sąd odwoławczy uchybienie daje podstawę do wydania wyroku kasatoryjnego (por. np. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2018 r., sygn. akt I KZP 13/17, OSNKW 2018, z. 3, poz. 23). W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że gdy powodem uchylenia wyroku byłoby stwierdzenie przesłanki z art. 439 § 1 k.p.k., to oczywiste jest, że skarżący w skardze może kwestionować prawidłowość takiej oceny. Natomiast w sytuacji innych powodów uchylenia wyroku (konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości lub podstawy z art. 454 k.p.k.) przedmiotem skargi nie może być sposób rozpoznania zarzutów apelacji, a więc merytoryczna trafność ich rozstrzygnięcia, ale tylko to, czy efektem takiego rozpoznania apelacji, jak dokonał tego sąd odwoławczy, musi być uchylenie wyroku z uwagi na konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2019 r., sygn. akt I KZP 3/19, OSNKW 2019, z. 6, poz. 31), lub też skazanie oskarżonego (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2018 r., sygn. akt I KZP 10/18, OSNKW 2018, z. 11, poz. 73). Przedmiotem kontroli Sądu Najwyższego w tym postępowaniu jest stwierdzenie, czy sąd odwoławczy uchylając wyrok sądu pierwszej instancji i przekazując sprawę do ponownego rozpoznania, kierował się podstawami wydania wyroku kasatoryjnego, wskazanymi w art. 539a § 3 k.p.k., oraz czy takie rozstrzygnięcie było w konkretnej sprawie konieczne (por. też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2017 r., sygn. akt IV KS 6/16, LEX nr 2204960).

Z uzasadnienia obu skarg wynika, że ich Autorzy *de facto* postulują, aby Sąd Najwyższy w tym nadzwyczajnym postępowaniu, jakim jest postępowanie z Rozdziału 55a k.p.k., zbadał prawidłowość rozpoznania przez Sąd Apelacyjny w (...) zarzutów zawartych w apelacji Prokuratora Okręgowego w K., wniesionej od uniewinniającego wyroku Sądu Okręgowego w K. W tej, złożonej na niekorzyść oskarżonych apelacji, podniesiono zarzuty: rażącej obrazę przepisów prawa materialnego – art. 165 § 1 pkt. 2 k.k. (zarzut I – dot. obu oskarżonych) oraz zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku (zarzut z pkt. II dot. osk. M. Z.). Pamiętać należy, iż skarga na wyrok uchylający sąd odwoławczego,

nie ma jednak charakteru swoistej „superapelacji,” gdzie Sąd Najwyższy byłby zobowiązany do przejmowania roli sądu odwoławczego i ponownego oceniania zarzutów apelacyjnych (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2018 r., sygn. akt III KS 2/18).

Z analizy pisemnego uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 29 października 2020 r., sygn. akt II AKa (...), wynika, że powodem uchylecia uniewinniającego oskarżonych wyroku Sądu Okręgowego K. z dnia 31 stycznia 2020 r., sygn. akt XVI K (...), było zaistnienie, w realiach przedmiotowej sprawy, przesłanki z art. 454 §.1 k.p.k. Zgodnie zaś z tym przepisem sąd odwoławczy nie może skazać oskarżonego, który został uniewinniony w pierwszej instancji lub co do którego w pierwszej instancji umorzono postępowanie. Przepis ten wprowadza zatem ograniczenia co do orzekania na niekorzyść oskarżonego, jeżeli wniesiony został środek odwoławczy na niekorzyść oskarżonego (reguła *ne peius*). W ramach reguły z art. 454 § 1 k.p.k., nie jest możliwe, w postępowaniu odwoławczym, dokonanie zmiany wyroku uniewinniającego lub umarzającego postępowanie i skazanie oskarżonego. Unormowanie to zabezpiecza prawo do obrony oskarżonego, w przypadku zaskarżenia na niekorzyść takiego wyroku oraz gwarantuje dwuinstancyjne orzekanie w tych sytuacjach (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2010 r., sygn. akt III KK 26/10). Rozwiązanie to określa się jako *favor defensionis*.

Kierując się przedstawionymi motywami Sąd Najwyższy rozstrzygnął jak na wstępie.